

Remissvar Ju2018/05292/L4 gällande betänkandet *Kompletteringar till den nya säkerhetsskyddslagen (SOU 2018:18)*

Allmänt

Swedavia AB, som en av remissinstanserna, ser kompletteringarna till den nya säkerhetsskyddslagen som ett välbehövligt tillskott i säkerhetsskyddsarbetet. Givet det nya omvärldsläget välkomnar Swedavia en tydligare reglering på området.

För Swedavia är särskilt utkontrakteringen en fråga som företaget berörs av. Delar av verksamheten är idag utkontrakterad till privata aktörer som helt eller delvis tagit över det som tidigare sköttes av Swedavia, exempelvis delar av flygplatskyddet och säkerhetskontrollen på de största flygplatserna. Sedan lång tid sköts dessa verksamheter av privata bevakningsföretag. Utöver dessa verksamheter finns även andra verksamheter som har tillträde till flygplatsernas behörighetsområden, exempelvis byggtreprenader och lokalvård, där privata aktörer har upphandlats.

Kompletteringarna som de är formulerade i remissen kommer att skapa ett stort merarbete för just hanteringen av SUA i både avtalshanteringen och initialskedet av upphandlingen, men även i den kontinuerliga uppföljningen av leverantörer. Swedavia kommer även på flera punkter att behöva stöd från tillsynsmyndigheten Transportstyrelsen, men även från samordningsmyndigheten Säkerhetspolisen, främst rörande rådgivning, men även avseende informationsdelning.

Kommentarer till kompletteringarna avseende utkontraktering

Swedavias kommentarer till avsnitten om utkontraktering.

1. Avtal utanför SUA

När det gäller att avgöra behov av SUA är det för Swedavia enkelt i de fall som är kopplade till tillträde till flygplatsernas behörighetsområden, eftersom verksamheten där faller under säkerhetskänslig verksamhet. Däremot är läget inte lika självklart på informationssäkerhetsområdet, eftersom detta område inte alltid behöver vara kopplat till flygplatsernas behörighetsområden, utan istället berörs av informationssäkerhetsklassningen av den hanterade informationen.

I den initiala avtalsskrivningen kan det möjligen ses som enkelt att se var skiljelinjen går, men i det praktiska fallet med olika avnämare kan utvecklingen ta en riktning som inte varit förutsedd i avtalsskrivningen, särskilt i avtal som

sträcker sig över tid eller hanterar områden som är föränderliga eller annars oklara.

För att illustrera två fiktiva exempel där avtal tecknats med leverantör och där inget av dem är SUA, men där det under avtalstiden uppstår behov av SUA.

- a. I det första exemplet framkommer under avtalstidens gång att information som har börjat hanteras kan klassas som konfidentiell eller högre.
- b. I det andra exemplet är informationsdelarna i sig fortfarande inte i nivå med konfidentiell, men den aggregerade informationsmängden kommer upp i nivån konfidentiell eller högre.

I kompletteringarna finns beskrivet i tecknandet av SUA att beställaren har rätt att i avtalet skriva in klausuler kopplade till förändringar i lagen exempelvis. Det Swedavia efterlyser är motsvarande vägledning när man befinner sig utanför SUA, men av något skäl inom avtalstiden hamnar inom ramen för vad som skulle behöva täckas av SUA. Där saknas i kompletteringarna tillfredställande svar eller vägledning.

2. SUA inom koncern och koncernövergripande

I kompletteringarna framgår att myndigheter sinsemellan inte behöver upprätta SUA. Det saknas dock vägledning för enskilda som bedriver verksamhet och hur en företagskoncern ska se på sina dotterbolag och sambolag som också utgör leverantörer i olika avseenden, exempelvis av fastigheter, energi eller telekom, eller när ägarförhållanden och drift är delade i olika bolag. Vägledning behövs inom och mellan vilka ägarförhållanden som SUA behöver tecknas.

Det samma gäller om en extern leverantör anlitas av flera dotterbolag från samma koncern. Det behövs en vägledning i om exempelvis koncernfunktionen kan skriva ett SUA med en leverantör, som sedan dotterbolag och sambolag kan åberopa. Särskilt viktigt med vägledning är det för sambolag, som kan ha flera andra externa ägare.

3. Förändrade ägarförhållanden eller andra omständigheter hos SUA-leverantör

I kompletteringarna finns lämplighetsprövningen beskriven. Den görs i skedet då avtal ska skrivas. Däremot saknas tillräcklig vägledning för de fall ett avtal slutits med en leverantör som bestått lämplighetsprövningen, men där exempelvis ägarförhållandena förändras under avtalstiden, så att kraven för SUA inte längre uppfylls.

En viktig faktor är att en enskild aktör har begränsad möjlighet att kontrollera förändrade ägarförhållanden och pröva de nya ägarnas lämplighet. På den punkten behövs bistånd från tillsynsmyndighet och samordningsmyndighet i form av rådgivning, men även informationsdelning.

Swedavia föreslår att det i lagtexten framgår att det åligger berörd tillsynsmyndighet/samordningsmyndighet att bistå den enskilda aktören med tillräcklig information om exempelvis olämpliga ägarförhållanden, även under avtalets gång.

4. Reglering att skadestånd uteblir om SUA ej uppfylls

I lagtexten bör frågan om ersättningsskyldighet eller skadestånd till leverantör för brutet kontrakt regleras. Det bör framgå att en leverantör som fått sitt avtal brutet pga. att SUA-kraven inte uppfylls, inte ska kunna kräva beställaren på skadestånd/ersättning, oaktat om detta redan är reglerat i befintligt avtal eller inte. Detta för att beställaren ska undvika långa tvisteprocesser.

Allmänt om behov av informationsdelning från myndigheter till enskilda

För att enskilda verksamheter likt Swedavia ska kunna bedriva ett tillfredställande säkerhetsskyddarbete behövs en relevant och aktuell informationsdelning från berörda myndigheter. Särskilt angelägen är frågan eftersom kompletteringen till lagstiftningen innehåller sanktionsbestämmelser för bristfälligt säkerhetsskydd.

Konkret handlar behovet om att enskilda, Swedavia i förekommande fall, får information från berörda myndigheter för att kunna identifiera och bedöma misstänkta insiders eller möjliggörare för brott på företagets flygplatser. Med nuvarande ordning är risken påtaglig att viktig information fastnar i sekretessfilter eller faller mellan stolarna. Detta medför att viktig information inte kommer fram till dem som är ansvariga för säkerheten vid behörighetsområden, byggnader och andra anläggningar eller objekt med verksamhet med betydelse för Sveriges säkerhet.

Vidare bör dimensionerande hotbilder tas fram av Säkerhetspolisen och Försvarmakten för de verksamheter som är av betydelse för Sveriges säkerhet, samt delges till ansvariga för tillsynsobjekt och skyddsobjekt, så att rätt insatser för att uppnå en tillfredställande skyddsnivå kan implementeras. De dimensionerande hotbilderna skulle även utgöra ett viktigt stöd för säkerhetschefer och säkerhetsskyddschefer i åskandets av resurser för att säkerställa finansiering till relevanta säkerhetsåtgärder.

Mats Paulsson

Säkerhetsdirektör Swedavia AB